

comentaris literaris

per Josep Palomero i José Miguel Segura

UN HOME DECENT

de John le Carré

Traducció: Núria Parés Sellarès

Editorial: Edicions 62

Barcelona, 2019 | Pàgines 335

Novel·la

Aquesta darrera novel·la de John le Carré no correspon a l'esquema clàssic d'un thriller, però és consistent i plenament reeixida. Nat (Anatoly), el narrador, és un espia de 47 anys que comença a ser conscient que el seu temps s'ha acabat, ja que no pot ser tan competent com els agents més joves, més preparats per a moure's en el món actual. Però com ha acumulat una bona experiència, li ordenen que es faci càrrec d'una oficina menor de Londres, on romanen agents dobles russos poc eficients. Les seues exigències no tenen l'ambició d'Ed, el seu company de bàdminton, un jove treballador de comunicacions que, pel contrari, no considera que Trump execute polítiques nazis, com comenten en el vestuari del club on juguen habitualment. Nat, que ha reclutat bastants estrangers com a espies, en vista de l'evolució de la política internacional, es pregunta si han valgut la pena les víctimes, els horrors, les traïcions que ha hagut de fer, per a acabar en el joc ridícul de la política contemporània, del qual ningú resultarà victoriós. Una novel·la excel·lent, barreja d'emoció i d'intel·ligència. El gran talent de Le Carré no defrauda mai. **JP**

EN EL ATARDECER DE MI VIDA

d'Elena Soriano

Editorial: Ediciones del Genal

Màlaga, 2019

Pàgines 501

Novel·la

Amb el temps he comprès que una de les utilitats de la crítica literària és la d'animar, donar una espenteta a aquelles persones que per una raó o una altra escriuen, aconseguen publicar el que escriuen i, per si tot això fora poc, diuen coses amb el que escriuen. Es tracta d'uns escriptors que m'arriben de les maneres més insospitades. En el cas de l'escriptora castellonenca Elena Soriano cal afegir a raons d'amistat amb persones interposades entre ella i jo el mèrit que, com a novel·lista, apunta en aquest el seu segon relat. Dic «apunta» perquè no he tingut ocasió de llegir *La Semana Santa de mi vida*, una novel·la publicada en 2012 i que ha de considerar-se com la primera part de *En el atardecer de mi vida*, que serà presentada a Castelló aquest gener. La gènesi d'aquest segon lliurament és l'interès que certs lectors de la primera part van mantindre per la peripècia vital i literària de la parella protagonista —Paloma i Óscar— durant una Setmana Santa en la qual es van conèixer i van començar una relació sentimental tan intensa com problemàtica.

Aquesta novel·la arranca precisament quan i on acabava la primera, en la matinada d'un Divendres Sant en la capital de Màlaga. La resta, la continuació de la història de la parella protagonista, és una

qüestió entre l'autora i els seus lectors. Ho dic perquè aquest em sembla l'aspecte més ressenyable de la novel·la: la manera —seria millor dir maneres, en plural— en què se'n conta aquesta història d'amor quallada de conviccions personals, de creences i vivències assentades en l'autora. El més cridaner en el discurs no és cap novetat ni pareceria tècnica per part de la novel·lista sinó l'honestat i l'alé narratiu que dominen el relat, la qual cosa és més que meritori tractant-se d'un text de 500 pàgines. Amb una certa desigualtat en el ritme, que s'accelera en les parts més dialogades en estil directe i millora encara més en les parts narrades en forma d'encreuament de correus electrònics, al meu entendre la novel·la milloraria considerablement si la veu narrativa tradicional —en tercera persona, més o menys omniscient— no fora tan explícita amb els lectors, no deixara tan a les clares què és el que es vol comptar en últim terme —tema o temes de fons— amb allò que s'està comptant en primer terme —història, argument—. Un altre tret determinant és el tractament de l'espai: la ciutat de Màlaga no és només un mer escenari argumental, sinó que es va dibuixant com un escenari vital de la mateixa autora. Una novel·la i una novel·lista honestes, una escriptora per convicció i de conviccions que no amaga cap interès superflu ni es val de trucs fàcils ni s'apunta a modes rampants. Un nom —Elena Soriano— al qual caldrà estar atents. **JMSR**

GEOGRAFÍA DEL DESPILFARRO EN ESPAÑA

de Juan Romero (dir.)

Editorial: PUV, Universitat de València

València, 2019 | Pàgines 266

Geografia política

Es tracta d'una miscel·lània en què un equip d'especialistes analitza el panorama dels processos de balafament que en els últims anys ha succeït en el conjunt d'Espanya, on hi ha hagut diverses administracions que han malgastat, malbaratat i dilapidat recursos públics. La geografia de la corrupció s'ha anat coneixent en la mesura que les instàncies judicials encausaven els delinqüents i els mitjans de comunicació se'n feien ressò. La geografia del balafament, en canvi, resulta més fosca perquè no està tipificat com un delicte, no es tracta d'actes delictius, a pesar de les profundes lesions que han provocat en el cos social.

Els autors dels nou estudis que conformen el dossier coordinat pel professor Romero (UV) aporten anàlisis irrefutables de l'evolució territorial d'aquesta classe de pràctiques irresponsables que s'han produït arreu, i constaten la insensatesa i l'infantilisme d'una sèrie de projectes improductius que afecten els transports (AVE buit, autovies desertes, autopistes fallides), les dessaladores parades, els transvassaments d'aigua descomunals, el Castor, els contenidors culturals insostenibles, i l'inefable panorama de Madrid, València, Canàries, Andalusia... Un horror, tanta megalomania inútil. **JP**

destaquem...

Un intel·lectual desconcertat durant la Revolució russa

Existeixen moments determinats del passat segle que van marcar l'esdevenir de la nostra història. Fites o successos concrets que van dibuixar el mapa actual d'Europa i el món tal com el coneixem avui. La majoria, per no dir tots, van tenyir de roig la terra amb la sang d'innocents i van provocar el plor de milers d'ànimes. Un d'aquests instants de transformació va ser el que es va gestar en l'inici de 1917 com una de les seqüeles de l'anomenada en aquells dies Gran Guerra: la Revolució russa.

Sabem que al febrer d'aquest any el tsar **Nicolás II** es va veure obligat a abdicar i que la gegantesca Rússia, esperonada pels bolxevics i menxevics, aviat sofriria un profund canvi social i polític. A l'octubre, el Palau d'Hivern de Petrograd seria assaltat per grups proletaris organitzats en soviets, i personatges com **Vladimir Lenin** o **León Trotsky** s'erigirien com a caps visibles d'un moviment que encapçalaria una reconversió deixant

enrere la societat aristocràtica pròpia del règim tsarista per a donar pas al primer sistema comunista de la història. A tot això li va seguir una cruenta guerra civil, amb la conseqüent victòria dels bolxevics i el naixement de l'URSS.

Viktor Shklovski va ser, com tants altres, un testimoni d'excepció de tots aquests esdeveniments que van obrir pas a una nova Rússia, a un nou sistema d'organització, a un nou somni, a una nova repressió. Crític, escriptor i panfletista, Shklovski va ser un dels primers teòrics de l'anomenat formalisme rus, desenvolupant per a la meua sorpresa i la de molts lectors que s'acostin a la seua obra el concepte d'«estranyament» en literatura. Ni què dir té que el descobriment de la seua figura, del seu treball, ha estat una autèntica revelació.

Publicada a Espanya en 1972 per **Anagrama** i rescatada en 2019 per **Capitán Swing**, *Viaje sentimental* és una obra que podria considerar-se una espècie de novel·la

de no ficció, valent-nos del terme que va fer cèlebre **Truman Capote**, si bé estem davant una sèrie d'escrius que narren el viatge del propi Shklovski per Rússia, Pèrsia, Ucraïna i el Caucas durant aquest període convuls. El subtítol «Recuerdos de 1917-1922» estreny encara més si cap les aventures de l'intel·lectual que va fundar l'Opoyaz (Societat per a l'Estudi del Llenguatge Poètic), per a submergir-nos de ple en uns temps complexos a tots els nivells.

A la manera de **Laurence Sterne** —del qual sabem que l'autor rus va estudiar a consciència—, Shklovski revela les seues impressions sotmetent, com bé explica **Richard Sheldon** en el pròleg, «els fets de les seues memòries a l'intricat aparell formal» de l'escriptor de *Tristram Shandy*, és a dir, marcada per digressions teòriques i crítiques. El resultat? La descripció del viatge d'un desconcertat intel·lectual sacsejat per tota mena de violències i crueltats, provocant una profunda reflexió sobre la fallibilitat de la naturalesa humana. Shklovski desborda erudició, ironia i sarcasme amb un estil i una poètica que posa a prova l'atenció i, sobretot, el gust del lector. Una obra experimental i una memòria en forma de novel·la efectiva. **≡**

Eric Gras

VIAJE SENTIMENTAL

de Viktor Shklovski

Traducció: Yulia Dobrovolskaya y

José María Muñoz Rovira

Editorial: Capitán Swing

Madrid, 2019 | Pàgines 392